

Del boom al bluf!

L'obsessió per aconseguir projecció internacional ha convertit els quinze anys d'administració del PP al País Valencià en un període prolífic de grans esdeveniments. Amb tot, les estretors econòmiques i les deficiències en la gestió han deixat en lletra morta molts dels projectes dels quals s'ha alimentat el discurs dels conservadors.

■ Un dossier de Violeta Tena

La síndrome Nakajima

Les esperances del públic eren posades en el monoplaça blanc, groc i taronja que eixia des de la dotzena posició. Fernando Alonso, el pilot que el 2005 s'havia convertit en el primer espanyol a guanyar la fórmula 1 i va despertar una passió inaudita per aquest esport, era la gran esperança dels espectadors del primer Campionat d'Europa de fórmula 1. Després d'una mala temporada, l'asturià tenia l'oportunitat de rescabalar-se davant els afeccionats que s'aplegaven al voltant del Valencia Street Circuit en plena canícula d'agost. Teòricament, corria a casa. Les expectatives es van frustrar, però, abans d'acabar-se la primera volta. El pilot Kazuki Nakajima va col·lidir per darrere amb Alonso, i li féu malbé l'aleró posterior. Amb l'automòbil inutilitzat per culpa del cop, el pilot asturià no va tenir cap més remei que retirar-se de la cursa quan totes les mirades li queien al damunt.

El Gran Premi d'Europa, del qual aquest cap de setmana es duu a terme la segona edició, ha estat una més de les grans apostes de l'administració del PP valencià, que va veure en la fórmula 1 un nou ham amb el qual podia atraure l'atenció mundial. Si el gran circ del motor aterrava a casa, milers de persones d'arreu del món es fixarien en la ciutat, van pensar des dels despatxos de la Generalitat. Tanmateix, un any després d'aquell episodi entre Nakajima i Alonso sembla com si l'incident haguera tingut alguna cosa de premonitòria en la política valenciana. Com l'aleró de Fernando Alonso, molts dels grans projectes amb què la Generalitat Valenciana treballava aquests darrers anys s'han fet miques, han quedat en suspens, s'han alentit o simplement han desaparegut del mapa. Si la trajectòria del pilot asturià ha estat erràtica durant la temporada, no ho ha estat pas menys la del govern Camps i la seua aposta pels grans esdeveniments. La lluentor amb què havien brillat iniciatives de renom

Aquest cap de setmana es disputarà un edulcorat segon Gran Premi d'Europa, només quinze dies després de saber-se que València no acollirà la 33a Copa de l'Amèrica. Tots dos revessos qüestionen una política basada en la potenciació de grans esdeveniments.

El monoplaça de Fernando Alonso passa, al Gran Premi d'Europa de motociclisme de l'any passat, davant un cartell publicitari de l'Alingui, equip guanyador de la 32a Copa de l'Amèrica de vela.

(Copa de l'Amèrica, torres de Calatrava, Mundo Ilusión...) han quedat ombrades, com també les consecutives victòries que Alonso va aconseguir el 2005 i 2006. Una gestió deficient i una austeritat obligada per la crisi han convertit en pólvora mullada alguns dels grans projectes que han capitalitzat el discurs dels populars valencians d'aquest darrer decenni.

L'anunci més substantiu és segurament el que es féu el dia 5 d'agost, pel qual la 33a edició de la Copa de l'Amèrica no tindrà lloc a València. La decisió es feia pública després d'un llarg estira-i-arroña judicial entre el primer i el segon classificats de l'edició anterior. El litigi el va provocar el desig de l'administració valenciana de comptar, després de la primera edició celebrada el 2007, amb un equip que competira sota bandera espanyola. La precipitació de la proposta va originar una concatenació de recursos judicials que, en darrera instància, han trastocat la competició i han abocat al fracàs els esforços de l'administració per a repetir la celebració esportiva en aigües valencianes. Els afalacs amb què els governs autonòmics i municipal han festejat el propietari de la prova, Ernesto Bertarelli, d'ençà del 2004, quan se sabé que València acolliria l'esdeveniment esportiu, no han servit de res. El multimilionari suís ha preferit que la pròxima edició es faça als Emirats Àrabs, per més que en tot aquest temps haja gaudit de tota mena d'atencions per part de l'administració valenciana.

València, no deixa de ser cert, també se n'ha aprofitat. A través d'un crèdit de l'ICO, es van dur a terme les obres per a regenerar la façana marítima de la ciutat i es va fer créixer el valor d'una zona fins aleshores acaparada per l'activitat portuària. Durant l'estiu del 2007, la marina Joan Carles I esdevingué punt d'atracció per als turistes, si bé els mesos següents la infraestructura no ha exercit tot el seu potencial. Siga com siga, l'*espantada* de la Copa de l'Amèrica és un correctiu notable per als governs Camps i Barberà, que havien fet bandera d'aquell esdeveniment esportiu. El desencís per la fugida de la competició, que havia inaugurat l'etapa de

grans esdeveniments de l'administració del PP, és proporcional a l'eufòria desfermada amb motiu de l'elecció de la ciutat el 2004.

L'altra gran cita esportiva, la fórmula 1, també travessa hores baixes. Després d'una primera edició feta amb precipitació, segons que va admetre més endavant l'amo del circ del motor, Bernie Ecclestone, i que no va assolir les expectatives econòmiques, hi ha molts interrogants pel que fa a la prova que es disputarà aquest cap de setmana. D'una banda, la crisi ha frenat la venda d'entrades. Els 200.000 espectadors calculats per a la primera edició de la prova (finalment, n'hi assistiren 112.000) apareixen a hores d'ara, quan només s'han venut 45.000 entrades, com una xifra de somni. El lloguer de terrasses i iots als voltants del circuit roman lluny de despertar l'escalada de preus de l'any passat. D'una altra banda, la figura de Fernando Alonso ja no té l'atracció que, el 2007, hauria pogut justificar l'aposta per organitzar un Gran Premi d'Europa. Per acabar d'empitjorar-ho, al darrer Gran Premi d'Hongria els tècnics de Renault van col·locar malament una roda al monoplaça de l'asturià, que va eixir-ne disparada. El resultat va ser una sanció de la Federació Internacional de l'Automòbil que deixa en suspens la participació d'Alonso en una prova a la qual sobretot acudeixen afeccionats pro-

Camps en una posició ben compromesa.

El rei nu. Més enllà dels casos de la Copa de l'Amèrica i el Gran Premi d'Europa de fórmula 1, la crisi passa factura als grans esdeveniments i, sobretot, posa en evidència la fragilitat del model de desenvolupament que el PP ha implantat al País Valencià. Tot el territori és esquitxat de projectes que testimonien la decadència del model. Projectes que un dia foren catalogats d'imprescindibles (com l'aeroport de Castelló, que s'inaugurarà sense l'oferta hotelera i lúdica complementària); projectes dels quals no se sap sinó el nom i les intencions (la Ciutat Eufòrica, la Ciutat de les Llengües, la Ciutat de la Música, Museu FIFA, l'esfera armil·lar...); projectes afeixugats financerament (Terra Mítica, Ciutat de la Llum...) són el saldo que deixa un programa polític basat en l'acaparament d'esdeveniments. "El govern valencià fa temps que va apostar per fer de la Comunitat Valenciana un gran escenari de cartró pedra digne de Dino de Laurentiis", critica José Camarasa, responsable de grans projectes del PSPV-PSOE. La perspectiva visionària que Eduardo Zaplana i, especialment, Francisco Camps han volgut projectar per al País Valencià, ha esdevingut ara vacuïtat. Quinze anys després de l'arribada del Partit Popular a la Generalitat, i amb una

L'obsessió per la projecció internacional ha esdevingut la clau de volta de tots els missatges del Partit Popular

cedents de l'estat espanyol. La setmana passada, el seu possible substitut, Michael Schumacher –el retorn del *kaiser* podria haver-se convertit en un revulsió–, va renunciar a participar-hi a causa d'una molèstia física. Sense incentius com els d'Alonso o Schumacher i en el context d'una prova que, per raons tècniques, ha perdut l'atractiu d'anys anteriors, el segon Gran Premi d'Europa és condemnat a passar sense pena ni glòria i deixa les propostes visionàries de Francisco

crisi que ens encalça a tots, el teixit dels vestits amb què s'ha adornat aquest rei són tan fràgils que hom comença a veure-li les vergonyes.

La cerca de grans fites ha estat històricament consubstancial a l'acció de govern. A principi del segle XVIII, el príncep Eugeni de Savoia va fer construir el palau de Belvedere de Viena per augmentar la seua popularitat, i Napoleó va fer alçar l'Arc del Triomf en homenatge al seu exèrcit invencible. Pocs mandatariis s'han resistit

a la temptació de deixar empremta amb l'erecció d'edificis, l'engedada de projectes i la creació d'institucions. El fet diferencial en el cas valencià és l'aposta per a convertir els grans esdeveniments en la línia argumental de l'acció política. L'obsessió per la projecció internacional ha esdevingut amb el PP la clau de volta de tots els missatges. “Esforç col·lectiu”, “il·lusió”, “fe en el futur”, “nova fita”, són termes als quals reiteradament es fa esment en una retòrica que pretén embarcar els valencians cap a una mena de terra promesa. “El moment actual és comparable al nostre Segle d'Or”, va arribar a escriure Francisco Camps en un article d'opinió a *El País* amb motiu de la festivitat del Nou d'Octubre del 2005.

La contínua atribució de nous projectes ha abocat el govern a una perpètua fugida endavant, en què cada projecte jubila l'anterior i, suposadament, el supera en notorietat. La conseqüència és que el màrqueting acaba substituint el programa i eleva a la categoria de grans afers esdeveniments esporàdics que narcotitzen l'opinió pública però que en milloren poc –o no gens– el benestar.

L'alumne supera el mestre.

Aquesta manera de fer ha estat el vector que ha guiat els quinze anys d'administració del PP al País Valencià. A ulls dels conservadors, el

territori valencià contenia i conté les condicions ideals per a desenvolupar una economia abocada al serveis i especialment als turistes. Per atraure'ls, però, calia “posar València al mapa” –expressió emprada reiteradament en el discurs del PP–, i això es podia fer mitjançant una bona oferta residencial i d'oci. A això s'hi va dedicar en cos i ànima el primer president del PP, Eduardo Zaplana, durant els set anys que estigué al palau de Benicarló. Si el de Cartagena va mostrar predilecció per les grans fites, el seu substitut, Francisco Camps, n'ha fet sant i senya, i ha abocat el País Valencià a una espiral de cerca contínua de nous designis.

El projecte més notori que ha deixat com a llegat Eduardo Zaplana és Terra Mítica. El parc temàtic de Benicàssim fou dissenyat per atraure 2,6 milions de visitants l'any i, sobretot, per complementar l'oferta turística d'Alacant. Des que fou inaugurat, el juliol del 2000, el complex lúdic ha estat un maldecap constant per a l'administració i un abocador de diners per a CAM i Bancaixa (vegeu pàgines 16-18). Casos de corrupció, canvis constants a la direcció, operacions urbanístiques *in extremis*... han esquitxat Terra Mítica. L'any 2008 el va tancar amb unes pèrdues de 15 milions d'euros.

L'altra gran fita de Zaplana fou la inauguració de la Ciutat de les Arts i les Ciències, epítom d'una manera

d'entendre la política. Curiosament, l'obra va nàixer als despatxos de la Generalitat quan encara els ocupaven els socialistes. Els populars s'hi oposaren, per tal com el consideraven una obra faraònica del tot innecessària. Fins que arribaren al poder i van veure unes possibilitats il·limitades en aquella estructura que hom havia encomanat a l'ascendent arquitecte Santiago Calatrava. Després d'introduir-hi uns quants canvis (s'hi eliminà la torre de telecomunicacions i s'hi projectà el palau Reina Sofia i l'Oceanogràfic), l'obra es va engegar. Primer fou l'Hemisfèric; després el Museu Príncep Felip; a continuació l'Oceanogràfic (que no és obra de Calatrava); tot seguit, el palau Reina Sofia; després el pont de l'Assut de l'Or; i, encara ara, una Àgora, l'ús de la qual no és del tot clar. Cada obra ha estat més enlluernadora que l'anterior. La Ciutat de les Arts i de les Ciències, cal dir-ho, s'ha convertit en un reclam per als turistes, que veuen en el conjunt situat a l'antic llit del riu Túria una mena de santuari de l'avantguarda de l'arquitectura. El conjunt, això no obstant, ha estat no pas poc criticat pels col·legues de professió. “Arreu del món s'estén l'arquitectura espectacle. En el cas de València, això s'ha personalitzat en la figura de Santiago Calatrava”, apunta Pasqual Vernich, arquitecte i urbanista que va estudiar amb el de Benimàmet. “Es tracta de fer una arquitectura monumental, que resta fora del context funcional en el qual s'insereix.” Els edificis de Calatrava s'han convertit en el correlat arquitectònic de la manera de fer política del PP valencià.

El naixement de la Ciutat de les Arts i les Ciències va obrir la porta al fenomen de la tematització. Després d'aquella obra, ja amb Francisco Camps, les *ciutats de* han sorgit com bolets, a voltes com a simples declaracions d'intencions, a voltes com a projectes fantasmes i a voltes com a realitats: la Ciutat de les Llengües; la Ciutat Eufòrica, a Castelló; la Ciutat de la Música, a Benicàssim; la Ciutat de les Arts Escèniques, a Sagunt; i la Ciutat de la Llum, a Alacant, formen el catàleg de *ciutats de* amb què Francisco Camps ha volgut crear grans contenidors que, majoritària-

GENERALITAT VALENCIANA

Bernie Ecclestone, magnat de la fórmula 1, passeja pels boxes acompanyat per Barberà i Camps durant el primer Gran Premi d'Europa.

Ernesto Bertarelli, factòtum de la Copa de l'Amèrica, amb Francisco Camps i Rita Barberà.

ment, i després d'anys de recorregut, no gaudeixen encara de cap contingut. Tot plegat, ha portat la Generalitat Valenciana a encapçalar projectes de tota mena. Si bé alguns tenen un cert fonament, alguns altres s'han demostrat simples acudits sense trellat econòmic ni territorial. L'exemple més clar de tot plegat és la Ciutat Eufòrica, una iniciativa que constava en el primer programa electoral de Francisco Camps, el 2003. "Prenent com a punt de partida l'arrel grega de la paraula *eufòria*, podem dir que és un estat d'ànim propens a donar i rebre", deia literalment el programa electoral dels conservadors. I continuava: "Aquesta és la raó per la qual proposem aquesta ciutat viva, harmònica, humana en aquest programa cultural. La creació d'aquesta ciutat de l'esperança, que se situarà a la província de Castelló, es caracteritzarà pel fet de desprendre l'energia necessària per a crear. Serà la ciutat de les arts del futur, la ciutat que fa real la utopia."

L'ocurrència per principi. Pel que fa a la incoherència territorial, la Ciutat de les Llengües i la celebració de la fórmula 1 pels carrers de València en són dos bons exemples més. La primera, havia de ser un complex per a l'ensenyament del castellà a tot el món. Castelló, ciutat on el 1932 es van signar les anomenades Normes de Castelló, n'havia de ser la seu. Per

justificar la decisió, Francisco Camps va apel·lar a la similitud ortogràfica entre les paraules *Castelló* i *castellà*. Pel que fa al campionat automobilístic, la Generalitat es va entestar a celebrar-lo pels carrers de València a fi de complaure els desigs del magnat de la fórmula 1, Bernie Ecclestone. La decisió s'aclucava d'ulls al fet que, a només a 28 quilòmetres de la capital valenciana, hi ha el circuit de Xest, que tot i destinar-se a proves de motociclisme, podia adaptar-se a les exigències de les quatre rodes. El trasllat de la prova a Xest hauria estalviat la inversió de 64 milions d'euros que va exigir l'adequació dels vials urbans que finalment es feren servir per al Gran Premi d'Europa.

Capítol a banda mereixen projectes com ara la Ciutat de la Música (de la qual no s'ha tornat a saber res més després de ser presentada), el Museu de la FIFA (ídem) o la celebració d'una final de la Lliga de Campions a València (proposada quan l'obra de l'estadi encara era a les beceroles). La falta de materialització de tots aquests projectes evidencia la inconsistència d'algunes propostes, tot privilegiant l'ocurrència per sobre de la planificació. *Pensat i fet* sembla que és la consigna.

Entretant, el País Valencià, i molt especialment la ciutat de València, s'han convertit en un gran contenidor d'esdeveniments esportius. D'ençà

que València fou seleccionada com a seu de la 32a edició de la Copa de l'Amèrica, l'any 2004, la ciutat s'ha llançat a una cursa sense aturador per a acollir més competicions. La ciutat ha presentat la seua candidatura a convertir-se en la capital europea de l'esport el 2011. Fórmula 1 a banda, la ciutat també ha acollit una prova de la Global Champions Tour d'hípica, un campionat de volei-platja i celebrarà l'Open-500 de tennis l'octubre vinent. Tots han tingut per escenari la Ciutat de les Arts i les Ciències, en una mena de quadratura del cercle dels grans esdeveniments. Pel camí queden la frustrada candidatura a convertir-se en seu dels primers jocs olímpics europeus o la construcció del museu FIFA. Castelló, amb la celebració del Castelló Master Costa Azahar, i Alacant, amb la Volvo Ocean's Race, també han rebut una part del pastís. "En matèria esportiva, l'únic que ha fet la Generalitat han estat grans esdeveniments", lamenta Vicent Añó, professor de la Universitat de València i expert en organització de competicions esportives. Añó és molt crític amb l'actuació de l'administració valenciana, perquè "fan apostes que costen molts diners" i "no van acompanyades d'una vertadera planificació".

L'aposta per a fiar el desenvolupament als grans esdeveniments té bona cosa de detractors, però també de partidaris. Aquests darrers quinze anys, els projectes grandiloqüents han inoculat una mena d'elixir de l'eterna felicitat que ha tingut molt bons resultats electorals per al Partit Popular. Això ha estat, tanmateix, en temps de bonança econòmica. "Mentre es viu d'il·lusions, mentre el contribuent no és conscient del cost que li implica aquesta política, és receptiu a aquesta mena de propostes. Fins que no interioritza que això és a costa d'unes altres coses", apunta José Camarasa, del Partit Socialista.

El temps del confeti, les disbauxes, els jocs d'artifici i les paraules ampulloses s'ha acabat. La crisi, com el cotxe de Nakajima, ha fet miques la carrosseria de l'aparell. Hi quedarà res, sota la destrossa?

Violeta Tena